

uddannelsesinstitutioner skal oprette biblioteker. På alle områder skal bibliotekerne være en del af uddannelsesinstitutionerne (og dermed høre under undervisningsministeriet). Kun for universiteterne og de øvrige højere uddannelsesinstitutioner foreslås en adskillelse.

Men netop i universitetsuddannelserne gælder det om, at de studerende bliver ført frem til den nyeste viden, bliver ført frem til frontlinjen mellem det, vi ved, og det, vi ikke ved. Det kan kun ske ved en omfattende undervisning i læsning og brug af originallitteratur, af de nyeste tidsskriftartikler og bøger fra hele verden. Det kan kun ske ved, at store åbne samlinger indgår i undervisningen fra første studieår.

Hvordan klares dette bedst?

I udlandet har man store universitetsbiblioteker med en væsentlig del af bøgerne på »åbne hylder« (det er det system, vi alle kender fra folkebibliotekerne, men på mange af vore forskningsbiblioteker er bøgerne i lukkede magasiner og kommer kun frem enkeltvis på bestilling). Samtidig er der mange steder her og i udlandet et snævert samspil med fælles katalogisering, indkøbspolitik m.m. mellem universitetsbibliotekerne og de enkelte universitetsafdelingers bogsamlinger (de såkaldte institutbiblioteker). Med tilstrækkelig og sagkyndig vejledning er sådanne forskningsbiblioteker langt de bedste for alle brugere, både studerende, forskere og ikke-forskere. Systemet giver mulighed for at lade bibliotekerne indgå som et fast led i undervisningen. De studerende kan til enhver tid få som opgave at finde oplysninger og litteratur frem, og de bliver ikke standset af ventetider ved bestilling fra magasiner, af forskellige katalogiseringssystemer, af at bøger er udlånt og så videre.

Sådanne systemer har vi her i Danmark med held opbygget ved universitetsbibliotekerne i Odense, Roskilde og Aalborg og ved Danmarks tekniske Højskole i Lyngby. De virkelige store problemer finder vi derimod i København ved Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. og 2. afdeling. Den manglende kapacitet, de lukkede magasiner, fjernlagre, fra hvilke bøgerne kun kan fremskaffes i løbet af uger. De senere års stadig reducerede indkøb af tidsskrifter og bøger medfører, at vi her har en af de vigtigste flaskehalse i det danske forskningssystem, uni-

versitetsuddannelsessystem og bibliotekssystem. På mange naturvidenskabelige og lægevidenskabelige områder kan man ikke give de studerende tidsbegrænsede opgaver, som kræver brug af litteratur fra Universitetsbibliotekets 2. afdeling, for de kan ikke nå at skaffe en rimelig del af bøgerne frem.

Lovforslaget ser stort på eller ser slet ikke på sammenhængen mellem forskningsbiblioteker, information, dokumentation og forskning. Lovforslaget indebærer, at en lang række forskningsbiblioteker skal skilles ud fra de tilsvarende uddannelsesinstitutioner og overføres fra undervisningsministeriet til kulturministeriet. Overflytningen er dog ikke konsekvent: Handelshøjskolens bibliotek, København, skal flyttes, men det tilsvarende bibliotek ved Handelshøjskolen i Århus ikke. Danmarks pædagogiske bibliotek skal flyttes, biblioteket ved Danmarks Lærerhøjskole ikke. Danmarks tekniske Bibliotek skal flyttes, Risø bibliotek ikke. Til erstatning får universiteter og andre uddannelsesinstitutioner nogle biblioteksudvalg, som skal svæve mellem to ministerier, og som får beføjelser, som griber langt ind i styrelsesloven (selv om man skriver, at det ikke er tilfældet).

Forslaget bliver markedsført med henvisning til, at nu skal *alle* for første gang have adgang til *alle* bøgerne. Men det er falsk varebetegnelse, for det har *alle* i forvejen. Der er i dag et stort og effektivt udlån af bøger fra forskningsbibliotekerne til folkebibliotekerne, blandt andet med hjælp fra Bibliotekernes Oplysningskontor. Der er lettere adgang til bøger på alle offentlige biblioteker end noget andet sted i verden. Hvis forslaget medfører noget, som har betydning for adgangen til bøgerne, er det nok først og fremmest, at det vil sætte yderligere gang i opbygningen af lukkede bogsamlinger på uddannelsesinstitutionerne, samlinger, som først og fremmest er oprettet i nødværge på grund af mangler ved de store forskningsbiblioteker.

Det er tragikomisk, at forslaget siger: »Det skal tilstræbes, at offentlige og offentligt støttede uddannelsesinstitutioner, hvis biblioteksbetjening ikke varetages af et forskningsbibliotek, opretter et bibliotek«. Nu skal vi altså i gang med at oprette biblioteker for eksempel som en del af vore tekniske skoler og landbrugsskoler, samtidig med at man tager Danmarks tekniske Bibliotek fra Danmarks tek-